פרק רביעי

מניד משנה

לט. ויש מן המפרשים נדחקין ואומרים דודאי אם לא הדליק בחוך שיעור זה מדליק כל הלילם דהם הק (מגילה כ') כל שמצוחו בלילה כשר כל הלילה שלא שלא משה מצוה כחקנה שבל חוך זמן זה עשה חצוחה כחקנה אנו דבריהם ז"ל . ולשון דאי לא אדליק קשה לפירוש זה דמנים כחקנם ליש כל הזמן הזם דמ"ב הים להו למיתר לחדלוקי. ומ"ש רביע ולא מקדימין ולא מאחרין ילא לו ממה שאמרו שם (שבח

כ"ב:) הכל וכלכד שלא יקדים ולא יאחר וכוא מפרשה בנר חשכה :

הדליקה וכנחה וכו'. שם (דף כ"ל.) כנסה מין זקוק לה וכן המלו בהלכוח:

נשארה דולקח וכו'. זהו הסירום הרפשון שכחבתי למעלה בשם ההלכום ומכסו למד כרמב"ן ז"ל שדעת ההלטת שמותר כשמן שבנר חנוכה מוחר לכל לרכי חול. ונרמה לי מפילו ככה תוך זמנו שלא כדכרי קלח כגאונים שמותר השתן שביום רמשון מושיף עליו ביום שמי ומדליקו וכן בשאר הימים והעחר ביום שמימי ששה לו מדורה וצורטו לפי שהוקלה למשתו. ודעת רבינו וההלכות לדמוהן לשני סוכה ומיים שמוחרים לחחר החג וכ"ם כמן שמפילו בשדו דולק חוך שיכורו לם נמסר להשתחש מתמו חלם חשום בזוי סלוה וכן

ניקר: ן כל השמנים וכו'. כן פסקו בהלכוה כרב (דף כ'א:) דלמר שהיטת והמנים שמתרו חכתים אין מדליקין בהן בשבח מדליקין בהן בחנוכה בין בשבח בין בהול והמרו מ"ם דרב קסבר כבחה מין זקוק לה ומכור להשחתם לאורה וכן פסקו רוב הפוסקים ז"ל:

ראפילו (ממח מעות וכו'. שם (דף כ"ב) מבוחר חסור להרנות מעוח כנגד נד חטכה ופסקו בהלכות וכן ההכימו הרמב"ן והכשב"ם ז"ל למשור כל משמישים ועיקר:

פ"ר א כמה מוח הום מדליק וכו'. פ' במה מדליקין (שבה כ"מ:) ח"ר מנוח הנוכה כר מיש וכיחו והמהדרין כר לכל מחד ומחד והמהדרין מן המהדרין ב"ה מתרים יום ראשון מדליק אחד מכאן ואילך מוסיף וכולך . ופי' רבינו שתהדרין מן התהדרין מושין מה שמהדרין ששין להדליק כד אחד לכל אחד ואחד מכני הביח וששין יוחר מהן

שתוסיסין בכל לילה ולילה כתנין נרוח של ליל כלשון ופי' מדליק כר אחד לכל אחד ואחד, זם פירום רביט ונכון הום:

ב מנהג פשום ככל שריע וכו' . ג"כ הום מנכנם :

ך נר שיש לה שחי פיוח וכו'. מימרם (דף כ"ג:) שם כלשונו ופירש"י ז"ל לשני בני חדם למהדרין שעושין נר לכל חחד וחחד וכן פירשו בעיסור. ולי נרחה חפילו לשחים מהדרין כגון שפחחי בחי שני בני מדם סמוכין זה לזה בכדי שהנר כום לכל פחח בספח הסמוך לו אי נתי כגון שני בני אדם הנכנסין בפחח אחד והם חלוקים בעיסתן ואיק סמוכין על שלחן אחד שכל אחד לריך להדליק, כך נ"ל:

מלא הערה וכו'. גם זה שם: דה אין וכו'. שם (דף כ"ח:) תנוחה משחשקת החמה עד שחכלה רגל מן השוק שפירשו בנמרם דמי לם מדליק מדליק חי נמי לשישורו. ובהלכות שני פירופין היחה דולקת והולכת עד השיעור הזה ורלה לכבותה לו להשתמש לחורה הרשות כידו. והשני שלריך ליתן לתוכן שמן כדי שיהם דולה והולך עד השיעור הזה ושניהם כתבן רביע ושם נהבאר בהלכוח ששעורו עד שתכלה רגל מן השוק כמו חלי שעה אחר שקיעת החמה. וכחב רכיט עבר זמן זה אינו מדליק וכן לשון הגמרא מוכיח דקשמר אי לא אדליק מדליק אלמא אחר זמן זה איט מדליק דמי לם שישור זה מה הועיל

א כמה נרות הוא מדליק בחנוכה. "מצותה שיהיה כל בית ובית מדליק נר אחד [6] בין שהיו אנשי הבית מרובין בין שלא היה בו אלא אדם אחד. והמהדר את המצוה מדליק נרות כמנין אנשי הבית נר לכל אחד ואחד בין אנשים בין נשים. והמהדר יותר על זה ועושה מצוה מן המובחר מדליק גר לכל אחד בלילה הראשון ומוסיף והולך בכל לילה ולילה גר אחד: ב כיצד הרי שהיו אנשי הבית עשרה. בלילה הראשון סדלים עשרה נרות ובליל שני עשרים ובליל שלישי שלשים עד שנמצא מדליק בליל שמיני שמונים נרות: מנהג פשום בכל ערינו בספרד שיהיו כל אנשי הבית מדליקין נר אחד בלילה הראשון ומוסיפין והולכין נר בכל לילה עד שנמצא מדליק בליל שמיני שמנה נרות בין שהיו אנשי הבית מרובים בין שהיה אדם אחד: ד'ינר שיש לו שתי פיות עולה לשני בני אדם. מלא קערה שמן והקיפה פתילות. אם כפה עליה כלי כל פתילה ופתילה נחשבת כנר אחד. לא כפה עליה כלי נעשית כמדורה ואפילו כנר אחד אינה נחשבת: הַ 'אין מדליקין נרות חנוכה קודם שתשקע החמה אלא עם שקיעתה לא מאחרין ולא מקדימין. שכח או הזיד ולא

הדליק עם שקיעת החמה מהליק והולך עד [2] שתכלה רגל מן השוק. וכמה הוא זמן זה כמו [2] חצי שעה או יתר. עבר זמן זה 'אינו מדליק. וצריך שיתן שמן בנר כדי שתהיה דולקת והולכת עד שתכלה רגל מן השוק. הדליקה וכבתה אינו זקוק להדליקה [7] פעם אחרת. "נשארה דולקת אחר שכלתה רגל מן השוק אם רצה לכבותה או לסלקה עושה: ז יכל [7] השמנים וכל הפתילות כשרות לנר חנוכה ואף על פי שאין השמנים נמשכים אחר הפתילות ואפילו בלילי [7] שבת שבתוך ימי חנוכה מותר להדליק השמנים והפתילות שאסור להדליק בהן צר שבת, 'לפי שאסור להשתמש לנר חנוכה בין בשבת בין בחול ואפילו לבדוק [י] מעות או למנותן לאורה אסור:

ב שור פי' פרשל פת"ג שם: ב עור פי' פרשב פת"ג שם: ג עור ופת"ג שם: ד עי' בעור שם: ה עור פי' פרשג: ו טור שם:

לחם משנה

פ"ד ג מנהג פשום ככל ערינו בספרד שיהיו כל אושי הביח מדליקין נר אחד בכל לילה . וח"ח לדעת רבים ז"ל שתפרש שתהדרין מן התחדרין שושין תה שמסדרין פושין א"כ כך מנכג כמאן דמסדרין מדליקין נרוח כמנין אנשי הבים בכל לילה ולילם בלי הוספה וש"כ אם דמדליקין נר אחד בלילה הראשון ואמ הולכים ומוסיפין לם אחים כווחייהו וכמהדרין מן המהדרין כמי לח אחים וחי מדינם לח בשים חלם אחד בלילה הראשון וכן בכל לילה ולילה בלי הוספה כלל וא"כ מנהג דידן לפי דמה רבינו י"ל לכאורה נראה מנהג בסעות בשלחא לפירוש המפרשים דמפרשין דמהדרין מן המהדרין אין מדליקין אלא נר אחד בלילה הראשונה והולכים ושוסיפין ניחא. וי"ל דמ"ש לא הוי מנסג בסעות כיון דעבדים כדין ואט"ג דמדינה לה בשי הוספה הם כדהה לם למיעבד

המי פשרה ולעשום ההוספה ככה"ג:

ד בר שיש לו שתי פיות עולה לשני בני לדם. כתב הה"מ ז"ל כגון שני פחחי בתר בני פדם וכו'. ופע"ג דבעינן מזוזה מימין וחנוכה משמחל וכי ה"ג לח מלי למיהוי הכי וכדסקשו התום' מסשר דסובר הה"ת ז"ל דלם בפיק הכי אלם לכסחלה אבל לעיכובא לא וכדיעבד שולה:

ה נשארה דולקת וכו'. כתב הס"מ ז"ל ודעת רביט ז"ל וההלכות ז"ל לדמותם וכו' וכמ"ם כאן שאפילו באותו כר דולק וכו' אלא משום באי מעום. ופ"ם בעלי כוכה ומייה נמי הוי מעחל משום כזוי מעה וכמו שלחרו שם בפ' בחה מדליקין (דף כ"ב) בש מימה מריב"ל מהו להסחפק מטיי שכה וכו' וחמרו שם במסקגם מכוסק דכולהו דם כלוחר כסוי הדם דנסקם לן חקרה שלם יכסט ברגל מסני שלם יהו משח כציום פליו. וי"ל דמכל מפום סיכם ספתם להרינם בסוכה לימים סובים והום מינו דמסקגמי

הנהות מיימוניות

[6] לשון מככת סופרים בכ"ה בכסלו מדליקין גר הצוכה ואסור להדליק בגר ישן ישם אין לו אלא ישן מלבנו באור יפה יפה ומותר ואין מגביהו מסקומו עד שיכבה אס"ע. והנה הקליד יסד ג'כ בקרובץ של הנוכה הפתחלת אעריף כל שפנה צרור מלהדלים בנר ישן, וכן מהר'ם נהג אימור בנר ישן, ע"ב: [נ] ורמינהי מצוחה משתשקע תרומה עד שתבלה רגל מן השוק מאי לאו ראי כבתה זקוק לה לא דאי לא אדליק מדליק אי נפי לשיעורא. וחנה פסק כשני הלשונות וכן כתב ראבי"ה שמצא בשם ר"ח רבהגי תרוייתו אולינן לקולא בשיעורא וכדלא אדליק דכשל מופרים הלך אחד המיקל אבל ר"י אומר שנהגו העם כלשון ראשון. אמנם כיון שאין אנו מדליקין אלא בבתים מבפגים חמין כאן פרסום נם כ"א לבני הבית א"כ כל זמן שאין בני הבית ישנים צריך פרסום נם אפילו עד עמוד השחר ע"כ . כתבו התום' אהא דאמר בשילהי במה מדליקין ושוהא כדי לצלות ת. ספון מכאן היה נוהג רבינו שמשון שאין חשוב הדלקת נר בקרוש שבת ליאסר במלאכה אחריו ואע"ם שמברך בו שאין חשוב שבת אלא א"כ התפלל ערבית וקרוש השבת שהרי אחר הדלקת נר היו צולין דגים ומדביקין פת ודלא כדברי ה"ג שפסק שאסור להדליק נר של הנוכה אחר נר של שבת אלא בתפלה תליא סילתא בראיתא פ' תפלת השחר רבי צלי של שבת בע"ש ונכנס למרחץ וכו' עכ"ל התום'. שמנם רבי מצריך והנהיג להתנות קודם שידליק שאין מקבל שבת עד שימיר מידו הגר שהדליק בו או עד תפלת ערבית דאליכ שמא באיסור הוא מסלמלו אחר שבירך להדליק נר של שכת וכן נראה לבעל ס"ה והביא ראיה מדתניא כתוספתא לסוף נמר מלקרות

פר מלתקוע אפילו מיחם בידו אינו משמינו אלא מניהו בארץ, וכן כתב רבינו שמודה שצריך להקרים נר רגוכה לנר שבת האם הדליק נר של שבת אסור להדליק ארציו של רצוכה ע"כ. וכן ראבי"ה. וס"ם ההיא דתוס' לאו ראיה דתהיא איירי בגסר התקיעות ע"כ: [ג] וכן פסק ר"י אלפס דהוי שיעור הזמן דכלים הגלי ההרמוראי, ע"כ: [ד] ודלא כרב תונא ע"ש במס' סופרים לא משמע כן כבהגהה בתחלת הפרק. אכן באלפס כתב נ"כ שאם כבה שיכול להשתמש במותר . ומורי הר"ם אמר דהיינו כשהשים בנר יותר מכשיעור אבל אם השים כשיעור אמוד להשהמש במותר כמפגרש בתוס' וכן נוכל לפרש החיא רמס' סופרים, ע"כ: [כ] ואמר ריב"ל כל השמנים יפין לנד ושמן זית מצוח מן המובדר וכן אם: רבא מריש הזה מר מהדר אמישתא דקאוא וכו' דהיונו שמן קיק לרבי יצחק בריה דרב יהודה בריש פירקין. סכאן ראיה דלא קאי הא דריב"ל אלא אגר הגובה ודלא כי"ם הא דריב"ל אנר שבת שהרי כנר שכת לא היה אומר כל השמנים יפין לנר ועוד רמשמע דקאוא היינו שמן קיק ותגן בם' במה מדליקין בפירוש שאין מדליקין בו בשבת ולא הוה מהדר עלה אלא ודאי לא קאי אלא אגר חגוכה, ע"כ: [ו] כר' זירא אמר רב מתנא אמר רב ואמרי לה אמר ר' זירא אמר רב ורלא כרב חסרא דמתיר בחול אבל לא בשבת וולא כרב דונא דאמר אין מדליקין לא בחול ולא בשבת אלא כאותן שמדליקין כו כר של שבת ע"ש וכן פירש רבינו שמתה והתוס', ע"כ: [1] אמר רבא וצריך בר אחדת להשתמש לאורה וכן מבר אביי לעיל ודלא כרב הונא ע"ש וכן אמר רב יועדה אמר רב אסור להרצות סעות וכר, ע"ב: (ובעל העישור כתב דוקא תשטיש של תול אבל